

Hyvää äitienpäivää! Jäätelökakun kokoaminen on perheen pienimmille mieluista puuhaa. **Sivu 17**

Sormet multa. Lohjalaisen koulun oppilaat istuttavat opettajan johdolla siemeniä ja vievät taimia kotiinsakin. **Sivu 16**

Jouston paikka. ”Pitääkö kaikkien mennä samassa lieassa kuin isojen”, kalakauppias Kimmo Nupponen pohtii. **Sivu 15**

KARI SALONEN

Matilda ja Minni pysyttelevät tiiviisti äiti-Marikan lähellä. Lehmät ovat hiukan pelottavia, vaikka niillä onkin lempeät silmät.

Navetan pienuus yllätti äidin, lehmien valtava koko tyttären

Kysymyksiä riitti, kun suurperheen äiti pääsi tutustumaan maidon-tutustannon arkeen.

PAIMIO (MT)

”Steriiliä ja suurta, viimeisen päälle koneellistettua.”

Tämä on salolaisen **Marika Hietasen**, 44, olettamus suomalaisen maidon-tuotannon nykytilasta.

Hietanen on käynyt maitotilalla viimeksi lapsena. Silloin hän asui Hollolan kirkonkylällä. Naapurinavetassa sai käydä lehmä katsomassa ja sieltä saatiin harvinaista herkkua, ternimaitoa.

Nykyään tuotanto on varmaan täysin toisenlaista kuin silloin, tehokasta ja teknistä, Hietanen arvelee. ”Tilojen pitää olla suuria, jotta ne antaisivat toimeentulon edes toiselle puolisoista. Ruuan hinnasta jää viljelijälle hyvin pieni osuus.”

Nyt äiti ja perheen kaksi nuorinta, 8-vuotias Matilda ja 1,5-vuotias Minni, pääsevät katsomaan, pitävätkö ennakkomieliä paikkansa. Olemme matkalla paimiolaisen **Heikki Kuparisen** tilalle, ja Hietasella on lupa kysyä mitä ikinä mieleen juolahtaa.

Lapsiperheessä kuluu maitoa

25 vuotta Nokialla työskennelleen Hietasen läheiseen tuttavapiiriin ei kuulu maanviljelijöitä. Siksi hänen tietämyksensä tämän hetken maataloudesta on

lehtien ja television varassa.

Asia kiinnostaa kyllä kovasti. ”Olen usein miettinyt, voisiko joltakin maitotilalta kysyä, saako teille tulla tutustumaan. Mutta ei ole tullut kysyttyä.”

Maitotuotteita kuluu viisilapsisessa perheessä paljon: maitoa, jugurttia, raejuustoa, rahkaa, juustoja, jäätelöä... ”Meidän 17-vuotias poika voi juoda litran punaista maitoa ihan tuosta vain.”

Vaikka navetta on Hietaselle vieras maailma, hän luottaa suomalaisen laatuun. ”Hoitovapaalla pitää vilkuilla hintoja, mutta mielelläni ostan kyllä Valion tuotteita tai muuten kotimaista.”

”Meillä käy paljon vieraita”

Matkalla Hietanen pohtii, onko Kuparisen tila ”niitä Valion laatuiloja, joiden kylttejä on nähty mainoksissa”.

Vastaus saadaan heti tilan tienhaaras - siinähan se tutun näköinen lehmäkyltti seisoo.

Tilalla vastaan tulee riehakas paimenkoira ja sen jäljessä rauhallinen isäntä.

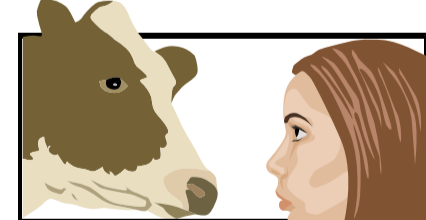
Heikki Kuparinen on tottunut vastaamaan kuluttajien kysymyksiin. Tilalla on jo kolmena kesänä järjestetty avoimet oven päivä yhdessä paikallisen tuottajayhdistyksen kanssa. Lisäksi isännöidään koululuokkien vierailuja.

Tervehditään ja suunnataan saman tien navetalle.

”Mitä testejä maidolle tehdään?”

”Mihin nyt tulit”, Hietanen kysyy. Maito huoneeseen, Kuparinen vastaa. Suuren osan tilasta vie 2000 litran maitotankki, johon joka tyhjennysker-

MAALLIKKO MAATILALLA

Uudessa juttusarjassa kerrotaan kuluttajan ja tuottajan kohtaamisista ruuan alkulähteillä. Ensi viikolla tuottaja kertoo kuluttajalle työstään sikalassa.

ran välillä herutetaan kahden päivän aamu- ja iltalypsyjen tulos.

Hietanen kysyy, ottaako maitoauto koko tankin kyytiinsä. Ei, vaan auton imuletku kiinnitetään tankin hanaan.

”Tähän näin”, Kuparinen näyttää. Hän selvittää, että maidon lämpötila pyritään pitämään 3–3,5 asteessa, ja lämpömittarin lukema kirjataan muistiin ennen ja jälkeen lypsyt.

Hietanen kyselee, mitä laatu-testejä maidosta tehdään. Kuparinen näyttää tuoreimman testin tulokset ja selittää rasva- ja valkuaispitoisuuden, solut ja bakteerit.

”Meidän on oltava tosi huolellisia, sillä maidon laatu tehdään tilalla. Myöhemmin sitä olisi vaikea korjata.”

”Voiko maidon haku loppua?”

Vieraat saavat päälleen kertakäyttö-

Haalarin pukeminen naurattaa Matilda.

haalarit ja saappaisiin suojat. Hietanen kysyy heti, minkä tautien varalta tässä suojaudutaan. Kuparinen kertoo, että varsinkin virukset voivat kulkea vaatteissa ja jalkineissa.

Kun haalarit lopulta on ujutettu ylle, Hietasta naurattaa. ”Ollaan ihan kuin virusutkijat laboratoriossa.”

Hietanen kysyy, miten monta lehmää tilalla on, ja yllättyy, kun lehmäpaikkoja on vain 40.

”Meidän tila on pitkään ollut keskivertoa isompi, mutta nyt ollaan jo pienhkö”, Kuparinen kertoo. ”Kun uusia

navetoita rakennetaan, niissä on usein lypsyrobotti ja 60 tai 120 lehmää.”

”Voiko Valio ilmoittaa teille, että tila on liian pieni eikä maitoa enää oteta vastaan?” Hietanen haluaa tietää.

”Sitä vaaraa ei ole”, Kuparinen toteaa.

”Osuuskuntamuotoisen yrityksen pitää ottaa vastaan kaikki osakkaidensa tuotama maito.”

”Riittääkö aika kaikkeen?”

Vieraita polttee jo päästä sisään navettaan ja varsinkin vasikoita näkemään. Käy ilmi, että tämä on parsinavetta.

Lehmät siis seisovat parsissa kiinni kytkettyinä. Se ei Hietasta ihmetytä.

Kysellään korvamärkeistä ja vasikoiden nimistä. Kuparinen kertoo, että kaikki tänä vuonna syntyvät vasikat saavat K-kirjaimella alkavan nimen.

Käydään läpi navetan työrutiineja ja aikatauluja. Hietanen kysyy, onko tilalla myös peltoa.

”Vuokramaineen sata hehtaaria”, isäntä vastaa. Se tuntuu Hietaselta paljolta ja hän kysyykin, riittääkö Kuparisen aika kaikkeen.

”Ei riitä, kun luottamustoimiakin on runsaasti.” Navetassa työskentelee isännän apuna palkattu työntekijä.

Silti työ on sitovaa. Kerran Kuparinen oli lähdössä häihin, kun lehmä alkoi poikia. Juhlat jäivät väliin. ”Eläimet ovat aina etusijalla.”

”Paljonko huippulehmä lypsää?”

Hietasella riittää kysymyksiä: ”Kuinka kauan poikimisen jälkeen lehmä lypsää ternimaitoa? Miten pitkä on lehmän elinaika? Mitä rotua nämä ovat? Toimivatko laitteet sähköillä ja miten olette varautuneet sähkökatkosiin? Miten paljon huippulehmä lypsää? Miten muistatte, mitkä lehmät tarvitsevat lypsystä erityiskohtelua?”

Kaikkeen löytyy Kupariselta vastaus.

Olen usein miettinyt, voisiko joltakin maitotilalta kysyä, saako teille tulla tutustumaan. Mutta ei ole tullut kysyttyä.

jatkuu seuraavalla sivulla